



VVC

Invloed op cultuur- en gemeenschapscentra na beslissing meerjarige subsidies 2017-2021 i.k.v. kunstendecreet

Vorige week donderdag maakte minister Sven Gatz zijn definitieve keuzes omtrent de toekenning van de meerjarige subsidies 2017-2021 aan de kunstensector bekend. In de sector heerst grote ongerustheid over de eindbeslissing: iedereen verliest, ook wie nog middelen krijgt of meer krijgt in vergelijking dan vorig jaar. Door de gekozen koers komen de opdrachten van de cultuur- en gemeenschapscentra eveneens onder druk te staan.

Druk op middelen van de centra

Ook de cultuur- en gemeenschapscentra maken zich zorgen om de gevolgen van de gemaakte keuzes. De daling van de middelen of het volledig wegnemen ervan heeft een invloed op de sector. Momenteel is het te vroeg om de concrete consequenties in te schatten, maar het spreekt voor zich dat de kunstensector op zoek gaat naar oplossingen om hun geplande voorstellingen en projecten toch waar te maken. Daarbij is het niet ondenkbaar dat de productiekosten worden doorgerekend aan de presentatieplekken, waartoe de cultuur- en gemeenschapscentra behoren, met een hogere ticketprijs tot gevolg of zwaardere onderhandelingen over uitkoopsommen. Daarnaast kan de huidige trend van een stijgende vraag naar coproductie door de centra zich nog meer ontwikkelen. Deze vraag naar financiële of logistieke ondersteuning tijdens het creatie- of productieproces doet de druk op de middelen van de centra stijgen. Bovendien is het niet uitgesloten dat de getroffen gezelschappen aankloppen bij de gemeente met de vraag naar ondersteuning. Enerzijds is er dus een stijgende vraag naar steun waarbij meer aanspraak wordt gemaakt op de middelen van de centra.

Anderzijds, en daar ligt het grote spanningsveld, komen de middelen van de centra ook onder druk te staan door de beslissing van de Vlaamse regering om de sectorale middelen zonder markering in te kantelen in het gemeentefonds, door de doorgevoerde besparingen van de afgelopen jaren en door de (financiële) ondersteuning vanuit de provincies volledig af te bouwen. Lokale besturen beslissen zelf hoeveel en op welke manier ze investeren in cultuur in hun lokale context. Wat de uitkomst wordt van dat spanningsveld zal van plek tot plek afhankelijk zijn. Maar er wordt met grote vraagtekens naar dit nieuwe landschap gekeken en al zeker na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Het afbouwen van middelen en wegnemen van wetgevende instrumenten die de centra ruimte geven om hun opdrachten ten volle op te nemen, maar ook de kans bieden om nieuwe rollen uit te bouwen is een paradoxale situatie. Vanuit de sector wordt dan ook uitgekeken naar nieuwe hefbomen om in deze nieuwe realiteit die diversiteit aan opdrachten te kunnen opnemen.

Druk op spreidingsopdracht

Voor de 95 gezelschappen van de 302 aanvragers is er geen budget gevonden. Het kunstenveld wordt kleiner, hoofdzakelijk met de motivatie om versnippering tegen te gaan. Bovendien werd bij de toekenning van de middelen gefocust op grote en middelgrote steden. Daarnaast worden vooral jonge, kleine en minder bekende gezelschappen, organisaties of presentatieplekken getroffen. Een vlotte toegang tot een kwalitatief en professioneel kunstenaanbod neemt andere verhoudingen aan. De combinatie van een budget onder druk en een gereorganiseerd kunstenlandschap heeft ook

invloed op één van de belangrijkste opdrachten van de centra: een divers, kwalitatief en professioneel kunstenaarbod toegankelijk maken voor een breed publiek. De bewuste keuze van de minister om versnippering tegen te gaan is begrijpelijk, maar niet wanneer geen alternatieven of hefboomen worden aangeboden om de kunsten op een evenwichtige manier te spreiden. Centra die daarbij kansen willen bieden aan jong, onbekend talent krabben in de haren bij de onbestaande steun voor initiatieven als Circuit X. Het vinden van een podium voor jong talent en het niet honoreren van nieuwe innovatieve initiatieven nemen de noodzakelijke ademruimte voor experiment en vernieuwing weg. Cultuurcentra en Circuit X zijn sterke partners in hun cultuurspreidende opdracht. Een opdracht die steeds meer onder druk komt te staan doordat Vlaanderen weinig tot geen instrumenten meer in handen heeft om dit te sturen of bij te sturen waar nodig. Maar ook andere constructieve partnerships en waardevolle samenwerkingen met de getroffen gezelschappen worden bedreigd. Verschillende centra meldden aan VVC dat het nog afwachten is wat de gezelschappen in kwestie beslissen over hun geplande voorstellingen of samenwerkingen. Eenmaal die consequenties meer duidelijk zijn, brengt VVC dit in kaart.

Binnen het ecosysteem van het kunstenlandschap blijven de cultuur- en gemeenschapscentra een essentiële rol spelen. Een rol die in de toekomst van plek tot plek anders wordt ingevuld, afhankelijk van de prioriteiten en keuzes die een lokaal bestuur maakt. Naast hun cultuurspreidende opdracht worden de centra steeds meer op andere functies aangesproken: plek van verwondering, plaats van ontmoeting, coproducties, inspelen en verstreken van het lokaal sociaal-cultureel weefsel, samenwerkingen uitbouwen met partners uit andere sectoren bijvoorbeeld rond het thema duurzaamheid ... Het spreekt voor zich dat er keuzes moeten gemaakt worden, maar niet ten koste van dat bloeiende en innoverende ecosysteem.

Leonie Lanssens
Coördinator VVC